

کد کنترل

314

A

314A

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه متمرکز) - سال ۱۴۰۰

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۹۹/۱۲/۱۵

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.»

امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

رشته تاریخ - تاریخ اسلام - (کد ۲۱۲۱)

مدت پاسخ گویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: - تاریخ جهان اسلام از آغاز تا پایان عصر عثمانی - تاریخ تحولات فکری و فرهنگی در جهان اسلام تاکنون - روش تحقیق و منبع شناسی در تاریخ اسلام	۹۰	۱	۹۰

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... با آگاهی کامل، یکسان بودن شماره صندلی خود را با شماره داوطلبی مندرج در بالای کارت ورود به جلسه، بالای پاسخنامه و دفترچه سؤالات، نوع و کد کنترل درج شده بر روی دفترچه سؤالات و پائین پاسخنامه ام را تأیید می‌نمایم.

امضا:

- ۱- کدام گروه عامل گسترش دین اسلام در آسیای جنوب شرقی بودند؟
  - (۱) فاتحان عرب
  - (۲) فاتحان ترک مسلمان
  - (۳) بازرگانان و صوفیان
  - (۴) نخبگان سیاسی و فکری
- ۲- سلطان محمد چلبی با کدام اقدامات توانست دوران فترت دولت عثمانی را خاتمه داده و به تثبیت مجدد این حکومت کمک کند؟
  - (۱) سرکوب امرای آناتولی، توسعه تجارت با شرق، لشکرکشی و تصرف رودس
  - (۲) تصرف بالکان، حذف کامل امرای محلی آناتولی، توسعه تجارت با قلمرو تیموریان و دفع حملات ونیز
  - (۳) انتخاب برادران به‌عنوان ولی عهد بعد از خود، محاصره بیزانس از طریق اتحاد با امرای آناتولی و توسعه تجارت با ونیز
  - (۴) خاتمه دادن به مجادلات داخلی و در پیش گرفتن سیاست ملایم در برابر امرای آناتولی، بیزانس، تجار ونیز و شوالیه‌های رودس
- ۳- کدام یک درباره صلاح‌الدین ایوبی و اقدامات او نادرست است؟
  - (۱) به دستور او مدرسه الازهر تأسیس شد.
  - (۲) تغییرات اساسی در ترکیب ارتش مصر ایجاد کرد.
  - (۳) در دوران او پیوستگی مصر با شرق اسلامی تقویت شد.
  - (۴) حکومت صلاح‌الدین سبب تجدید حیات مصر به‌عنوان پایگاه مسلمانان در مدیترانه شرقی بود.
- ۴- مفهوم جنگ مقدس یا جنگ صلیبی اولین بار در پی کدام جریان تاریخی در اروپا و در میان غربی‌ها رواج یافت؟
  - (۱) جنبش بازپس‌گیری اسپانیا یا اندلس از سلطه مسلمانان
  - (۲) مواجهه امپراطوری بیزانس با ترکان سلجوقی در آسیای صغیر
  - (۳) فراخوان پاپ برای آزادسازی بیت‌المقدس از سلطه مسلمانان
  - (۴) رویارویی امپراطوری هابسبورگ با خلافت عثمانی در اروپای شرقی
- ۵- کدام خلیفه اموی قبل از رسیدن به خلافت، مدتی حکومت آذربایجان و ارمنستان را عهده‌دار بود؟
  - (۱) یزید ثالث
  - (۲) ولید بن یزید
  - (۳) ابراهیم بن ولید
  - (۴) مروان بن محمد
- ۶- مهم‌ترین دستاورد جنگ سوم صلیبی به رهبری ریچارد شیردل برای مسیحیان چه بود؟
  - (۱) تثبیت شهرهای ساحلی شرق مدیترانه برای صلیبی‌ها
  - (۲) تصرف مجدد بیت‌المقدس و اخراج قوای مسلمان از آن
  - (۳) واگذاری بندر اسکندریه به صلیبی‌ها برای بهره‌برداری تجاری از آن
  - (۴) برقراری معاهده صلح ده ساله میان ریچارد و صلاح‌الدین ایوبی و بازگشت صلیبی‌ها به اروپا

- ۷- کدام مورد درباره طولونی‌های مصر درست است؟
- ۱) طولونی‌ها حاکمان ترک تبار مصر که طرفدار خلفای فاطمی بودند.
  - ۲) طولونی‌ها حاکمان عرب بومی منطقه و منصوب خلیفه عباسی در مصر بودند.
  - ۳) ابوحمده طولون با استقلال از خلافت عباسی، حکومت مستقل طولونی را در مصر ایجاد کرد.
  - ۴) ابوحمده طولون از طرف خلیفه عباسی حکومت مصر را یافت و فسطاط را به پایتختی انتخاب نمود.
- ۸- کدام حکومت در افریقاییه در قرن ۱۶ میلادی در میانه کشمکش و منازعه عثمانی و اسپانیا در مدیترانه گرفتار شده و آسیب می‌دید؟
- ۱) بنی‌مرین
  - ۲) بنوحفص
  - ۳) بنی‌اغلب
  - ۴) سعدیون
- ۹- منظور از پیمان صلح کارلوویتز در تاریخ عثمانی چیست؟
- ۱) پیمان پیروزی سلطان مراد چهارم بر اسپانیا و تصرف جزیره قبرس و مالت
  - ۲) صلحی که با شکست عثمانی در سال ۱۶۹۹ با اتحاد مقدس و اتریش امضا گردید.
  - ۳) صلحی میان عثمانی و اتریش که پس از پیروزی ترکان در نبرد سن‌گوتار انعقاد یافت.
  - ۴) صلحی که در دوره سلطان ابراهیم اول با ایتالیا امضا و جزیره کرت به تصرف عثمانی‌ها درآمد.
- ۱۰- جهاد علیه پرتغالی‌ها در قرن ۱۶ میلادی زمینه‌ساز به قدرت رسیدن کدام حکومت در مراکش شد؟
- ۱) بنی‌مرین
  - ۲) موحدون
  - ۳) شرفای سعدی
  - ۴) بنوعبد الواد
- ۱۱- آخرین پادشاه سلسله بابرین هند چه کسی است؟
- ۱) بهادر شاه دوم
  - ۲) کامران میرزا
  - ۳) شیرشاه
  - ۴) جهانگیر
- ۱۲- تیپو سلطان رهبر مبارزات ضد انگلیسی در جنوب هند در اواخر قرن هجدهم میلادی از کدام‌یک از حاکمان مسلمان برای همکاری علیه انگلستان درخواست مساعدت کرد؟
- ۱) محمد علی پاشای مصر و شریف مکه
  - ۲) احمد شاه قاجار پادشاه ایران و پادشاه افغانستان
  - ۳) عبدالحمید دوم سلطان عثمانی و یحیی امام زیدی یمن
  - ۴) سلیم سوم سلطان عثمانی و فتح‌علی‌شاه قاجار پادشاه ایران
- ۱۳- منظور از سلاطین دهلی چیست؟
- ۱) حاکمان مسلمان گجرات که ریشه در سلسله غزنوی داشتند.
  - ۲) امرای مسلمان ملوک بنگال که شاخه‌ای از قراختائیان بودند.
  - ۳) سلسله‌هایی که از بقایای غلامان ترک پس از ضعیف شدن غوریان تشکیل شده و در دهلی مستقر بودند.
  - ۴) شاخه‌ای از غزنویان که در قرن ۶ هـ در تمام افغانستان امروزی و جنوب هند با مرکزیت دهلی استقرار یافتند.
- ۱۴- مهم‌ترین حادثه در درگیری‌های خارجی در جبهه غرب دوران عمر بن خطاب کدام است و علت آن چه بود؟
- ۱) فتح قادسیه - رسیدن به غنایم فراوان
  - ۲) فتح فلسطین - وجود مسجدالاقصی
  - ۳) فتح نهاوند - بازگشایی نهایی ایران
  - ۴) فتح بیت‌المقدس - آزادی رومیان
- ۱۵- در دوره جاهلی، خلعا چه کسانی بودند؟
- ۱) کسانی که از مناصب خود خلع می‌شدند.
  - ۲) کسانی که مادرشان عرب و پدرشان عجم بود.
  - ۳) کسانی که به علت جرایم زیاد از قبایل خود طرد می‌شدند.
  - ۴) فرزندان کنیزکان سیاهی که اعراب انتساب آنان به خود را ننگ می‌دانستند.

- ۱۶- برافراشته شدن چهار پرچم در ایام حج مربوط به زمان کدام خلیفه اموی و چه گروه‌هایی بود؟
- (۱) یزید بن معاویه / امویان - خوارج - زبیریان - علویان
 (۲) مروان بن حکم / علویان - خوارج - امویان - زبیریان
 (۳) عبدالملک بن مروان / زبیریان - امویان - خوارج - طرفداران محمد بن حنفیه
 (۴) معاویه بن ابوسفیان / خوارج - طرفداران محمد بن حنفیه - زبیریان - امویان
- ۱۷- در اوج بحران عثمانی در سال‌های ۱۹۱۲ و ۱۹۱۳ کدام رخداد مانع از پیشروی بلغارستان در قلمرو عثمانی و بازپس‌گیری ادرنه از سوی عثمانی شد؟
- (۱) درگیری انگلستان با یونان بر سر جزایر دریای اژه
 (۲) شروع نبردهای بالکان میان دول این منطقه
 (۳) معاهده صلح میان صربستان و عثمانی
 (۴) اعلام استقلال آلبانی
- ۱۸- مرکز اصلی تجارت سلاح در دولت ممالیک دوم کدام شهرها بودند؟
- (۱) بیروت و صیدا
 (۲) بیروت و اسکندریه
 (۳) اسکندریه و صیدا
 (۴) طرابلس و بیروت
- ۱۹- گزینش لقب سلطان نخستین بار در میان حکام عثمانی توسط چه کسی انجام شد و پایتخت او چه نامیده شد؟
- (۱) سلیم - قاهره
 (۲) بایزید - آنقوره
 (۳) مراد - قسطنطنیه
 (۴) محمد فاتح - اسلامبول
- ۲۰- نبرد «دیر الجماجم» بین چه کسانی رخ داد و نتیجه چه بود؟
- (۱) خالد بن عبدالله قسری - حجاج بن یوسف ثقفی / شکست خالد
 (۲) خالد بن عبدالله قسری - عبدالرحمن بن اشعث / پیروزی خالد
 (۳) حجاج بن یوسف - عبدالرحمن بن اشعث / پیروزی حجاج
 (۴) حجاج بن یوسف - عبدالرحمن بن اشعث / شکست حجاج
- ۲۱- یاران چوب به دست مختار برای آزادی بنی‌هاشم در مکه چه نام گرفتند و چه کسی را آزاد کردند؟
- (۱) خشبیه - محمد بن حنفیه
 (۲) عثمانیه - مصعب بن زبیر
 (۳) علویه - یحیی بن زید
 (۴) مختاریه - عباس بن علی
- ۲۲- «قیس قطیفه» لقب چه کسی است و این لقب به چه دلیل به او داده شد؟
- (۱) قیس بن مسهر - امام حسین (ع) قطیفه خویش را به ایشان هدیه داد.
 (۲) قیس بن مسهر - قطیفه‌ای برای پیچیدن و دفن پیکر امام حسین (ع) داد.
 (۳) قیس بن اشعث بن قیس کندی - امام حسین (ع) قطیفه خویش را به ایشان هدیه داد.
 (۴) قیس بن اشعث بن قیس کندی - قطیفه امام حسین (ع) را پس از شهادت غارت کرد.
- ۲۳- تکیه‌گاه معاویه از آغاز شورش بر علی بن ابیطالب (ع) کدام مورد بود؟
- (۱) بهره‌گیری از عصبیت عربی
 (۲) خویشاوندی و خونخواهی عثمان
 (۳) اتکا به اجماع امویان در مورد وی پس از قتل عثمان
 (۴) انتقال خلافت از طریق به سازش کشاندن حسن بن علی (ع)
- ۲۴- کدام مورد از اقدامات عمر بن عبدالعزیز بود؟
- (۱) ممنوع کردن تجملات در دربار خلفا
 (۲) عمران و آبادی شهرهای عراق
 (۳) بازسازی مساجد شهر دمشق
 (۴) عربی کردن دیوان‌ها

- ۲۵- در ظهور متنبیان کدام عامل مهم تر بود؟
 (۱) رحلت رسول خدا (ص)
 (۲) وضع احکام دینی همانند اسلام
 (۳) همانندسازی با دعوت رسول خدا (ص)
 (۴) بازگشت به اعتقادات دوران جاهلی
- ۲۶- کدام عامل نقش اساسی و مهم تری در سوق دادن رهبران جوامع عربی به استقلال سیاسی، وحدت ملی و ملی گرایی عربی از اواخر قرن ۱۹ ایفا نمود؟
 (۱) احساسات ضد انگلیسی و فرانسوی
 (۲) شکست عثمانی در جنگ اول جهانی
 (۳) سیاست های ملی و نژادی ترکان جوان
 (۴) شکست سیاست اتحاد اسلام سلطان عبدالحمید عثمانی
- ۲۷- سید جمال الدین اسدآبادی به کمک میرزا ملکم خان، کدام روزنامه را در لندن تأسیس نمود؟
 (۱) قانون
 (۲) کوكب دري
 (۳) عروة الوثقى
 (۴) ضياء الخائفين
- ۲۸- نام کدام یک از سلاطین عثمانی در خطبه نماز جمعه به عنوان خادم حرمین شریفین ذکر شد؟
 (۱) سلطان سلیم
 (۲) سلطان مراد
 (۳) سلطان بایزید
 (۴) سلطان محمد فاتح
- ۲۹- نخستین نماز جمعه پس از هجرت توسط پیامبر (ص) نزد کدام قبیله یترب اقامه شد؟
 (۱) بنی عمرو بن عوف
 (۲) بنی سالم بن عوف
 (۳) بنی نجار
 (۴) بنی مالک
- ۳۰- دستور منع نگارش احادیث در دوره کدام فرد برداشته شد؟
 (۱) سلیمان بن عبدالملک
 (۲) عمر بن عبدالعزیز
 (۳) ولید بن عبدالملک
 (۴) مروان بن حکم
- ۳۱- به ترتیب کدام یک از قیام ها به خونخواهی ابومسلم بر پا شدند؟
 (۱) سنباد - راوندیه - استادسیس
 (۲) استادسیس - بابک - سفیانی
 (۳) راوندیه - حمزه بن آذرک - به آفرید
 (۴) استادسیس - خرم دینان - شریک بن شیخ
- ۳۲- سرکوب عبدالله بن زبیر در مکه در زمان چه شخصی و به فرماندهی چه کسی انجام شد؟
 (۱) مروان بن حکم - حصین بن نمیر
 (۲) ولید بن عبدالملک - زیاد بن ابیه
 (۳) عبدالملک بن مروان - حجاج بن یوسف ثقفی
 (۴) مختار بن ابوعبید - ابراهیم بن مالک اشتر
- ۳۳- اهتمام به دور نگه داشتن شیعیان از جریان های غالی گرایانه در زمان کدام یک از امامان آغاز و نمود بیشتری داشت؟
 (۱) ائمه ابن الرضا (ع)
 (۲) صادقین (ع)
 (۳) کاظمین (ع)
 (۴) عسکریین (ع)
- ۳۴- غنایم سرزمین های مفتوح العنوه بین چه کسانی تقسیم می شد؟
 (۱) فاتحان به عنوان سهم جنگی
 (۲) محرومان به قصد رفع فشارهای اقتصادی
 (۳) اطرافیان خلفا به دلیل نزدیکی آنان به قدرت
 (۴) مهاجران قریش به قصد قدردانی از زحمات آنان در اسلام
- ۳۵- کدام اقدام احمد بن طولون والی مصر باعث تیره شدن روابط وی با معتمد خلیفه عباسی شد؟
 (۱) اقدام علیه موفق برادر قدرتمند خلیفه و تبلیغ علیه وی در مصر
 (۲) همکاری و اتحاد با والی موصل علیه خلافت عباسی
 (۳) الحاق شام و فلسطین به قلمرو خود در مصر
 (۴) نبرد با زنگیان تحت الحمايه خلیفه در شام

۳۶- زهری، چه افرادی را «چهار دریای قریش» نامیده است؟

- ۱) ابان بن عثمان - سعید بن مسیب - عروه بن زبیر - ابن حجر
- ۲) عروه بن زبیر - سعید بن مسیب - ابان بن عثمان - ابن اسحاق
- ۳) ابن اسحاق - ابن هشام - سعید بن مسیب - عبیدالله بن عباس
- ۴) سعید بن مسیب - ابان بن عثمان - عروه بن زبیر - عبیدالله بن عباس

۳۷- مؤلف کتاب «اثبات الهدایه» کیست و موضوع آن کدام است؟

- ۱) شیخ صدوق - اثبات امامت و ولایت معصومین
- ۲) شیخ حر عاملی - اثبات امامت و ولایت معصومین
- ۳) شیخ مفید - اثبات وجود خدا و نبوت پیامبر (ص)
- ۴) شیخ طوسی - اثبات وجود خدا و نبوت پیامبر (ص)

۳۸- نخستین کسی که برای نماز عید فطر و قربان اذان اضافه کرد کدام خلیفه بود؟

- ۱) عبدالملک بن مروان
- ۲) ولید بن عبدالملک
- ۳) سلیمان بن عبدالملک
- ۴) مروان بن عبدالملک

۳۹- کدام مورد دربارهٔ پیدایش دانش فرقه‌شناسی اسلامی درست است؟

- ۱) با گسترش جریان‌های کلامی به‌ویژه تشیع، معتزله و اشاعره و مبارزه با زندیقان در عصر مهدی عباسی کلام اسلامی رونق گرفت.
- ۲) فرایند فتوحات اندلس موجب آشنایی مسلمانان با جوامع و ادیان و فرهنگ‌های متفاوت یهودی، مسیحی و صابئین شد.

۳) تحولات سیاسی و اجتماعی، مرزبندی‌های فکری و عقیدتی و کلامی را در جامعه اسلامی ایجاد کرد.

۴) شکل‌گیری فرقه معتزله و اشاعره در بصره موجب پیدایش دانش فرقه‌شناسی گردید.

۴۰- کدام مورد در خصوص «فتوح‌نگاری اسلامی» درست است؟

- ۱) مدرسه عراق و اندلس نقش مهمی در پیشرفت فتوح‌نگاری اسلامی داشت مثل هشام کلبی که فتوح مصر نگاشت.
- ۲) شاخه‌ای از تاریخ‌نگاری که به بیان کیفیت گشایش و فتح سرزمین اسلامی مثل فتوح مصر ابو عبید معمر بن مثنی می‌پردازد.
- ۳) نیازهای فقهی جامعه و دستگاه خلافت، فقها و اخباریان را بر آن داشت تا به فتوح توجه کنند مثل فتوح عراق ابن عبدالحکم.

۴) اداره شهرها و تداوم فتوح و نیاز دستگاه خلافت برای وضع مالیات و خراج و جزیه، فتوح‌نگاران را بر آن داشت تا کتبی مثل فتوح شام واقدی را بنویسند.

۴۱- کدام دولت در تأسیس بناهای موقوفه و خیریه در میان دولت‌های اسلامی مقام نخست را داشته است؟

- ۱) عثمانی
- ۲) صفوی
- ۳) گورکانی هند
- ۴) ممالیک در مصر

۴۲- کدام گزینه از اصول اعتقادی مرجئه است؟

- ۱) امر بین الامرین - بداء
- ۲) قیام به سیف - کافر بودن مرتکب کبیره
- ۳) امر به معروف و نهی از منکر - وعد و وعید
- ۴) تأخیر در قضاوت امور - تفکیک عمل از ایمان

- ۴۳- پیش از غیبت امام دوازدهم شیعیان اثنی عشری، کدام یک از فرق شیعه با تولید آثار مکتوب «از غیبت امام خود» دفاع کرده‌اند؟
- (۱) کیسانیه (۲) واقفیه (۳) اسماعیلیه (۴) ناوسییه
- ۴۴- پرستش‌بتهایی همچون ود، سَواع و یغوث نشانه تأثیرات کدام حوزه تمدنی بر عقاید مردم حجاز در دوره جاهلیت است؟
- (۱) تمدن مصر (۲) تمدن حبشه (۳) تمدن‌های بین‌النهرین (۴) تمدن‌های شام و آناتولی
- ۴۵- کدام فرد را یکی از نخستین متفکران مسلمانی می‌دانند که مسئله علت وجودی دولت را به بحث گذاشته است؟
- (۱) ابن خلدون (۲) فخر رازی (۳) قلقشندی (۴) خواجه نصیرالدین طوسی
- ۴۶- منظور از محنه در میان خوارج چیست؟
- (۱) عقیده‌ای از خوارج که امامت را واجب شرعی نمی‌دانستند.
 (۲) شیوه‌ای از خوارج که مردم را درباره خلق قرآن مورد بازجویی قرار می‌دادند.
 (۳) روشی در بین خوارج که معتقد بودند اهل تقیه یا سکوت‌کنندگان کافر نیستند.
 (۴) شیوه‌ای که خوارج از رافقه برای جدایی از مخالفین خود و قاعدین استفاده می‌کردند.
- ۴۷- کدام بنای تاریخی یادگار دوره شیبانیان در ماوراءالنهر است؟
- (۱) قصر عارفان (۲) مجموعه گورمیر (۳) مدرسه میرعرب (۴) مدرسه طلاکار سمرقند
- ۴۸- کتاب «جغرافیای بطلمیوس» نخستین بار در دوره عباسیان به وسیله چه کسی به عربی ترجمه شد؟
- (۱) ابوالفداء (۲) ابو یحیی بطریق (۳) ثابت بن قره حرانی (۴) محمد بن موسی خوارزمی
- ۴۹- امام و رهبر فرقه قرامطیان در حدود سال‌های ۲۷۰ ق. چه کسی بوده است؟
- (۱) عبدالله سعید (۲) احمد حمیدالدین کرمانی (۳) عبدالله میمون القداح (۴) محمد ابوالقاسم القائم
- ۵۰- کدام مورد از عوامل اصلی عرب شدن مصر و سوریه در قرون نخستین اسلامی به‌شمار می‌رود؟
- (۱) فشار و سخت‌گیری حکومت‌های محلی
 (۲) فقدان احساسات ملی در میان ساکنان این مناطق
 (۳) مهاجرت مردم بومی بعد از سلطه اعراب از سرزمین خود
 (۴) کوچ و مهاجرت جمعیت‌های بزرگی از جزیره‌العرب به این سرزمین‌ها
- ۵۱- کدام گزینه درباره «گورکانیان هند» درست است؟
- (۱) اکبر پادشاه گورکانی هند کوشید برای خلق فرهنگ اسلامی در امپراطوری، فرهنگ هندی را تضعیف نماید.
 (۲) اکبر پادشاه گورکانی هند سعی کرد فرهنگ دربار خود را با ترکیبی از فرهنگ جغتایی، اسلامی، هندی و ایرانی ایجاد کند.
 (۳) ظهیرالدین بابر مؤسس دولت گورکانی هند سعی نمود با جذب مسلمانان در ساختار امپراطوری، طبقه اشراف هند را تضعیف کند.
 (۴) ظهیرالدین بابر کوشید با ایجاد اختلاف بین مسلمانان ترک و مسلمانان بومی هند و نیز قراردادن آنان در مقابل غیرمسلمانان قدرت خویش را تثبیت نماید.

- ۵۲- استمرار حیات حکومت عثمانی، احیای اسلام و مدرن کردن جامعه براساس الگوهای غربی از اهداف کدام گروه‌های نو پای جامعه عثمانی در اواخر قرن ۱۹ به‌شمار می‌رود؟
 (۱) جامعه عثمانی برای اتحاد و ترقی (۲) جامعه عثمانیان جوان
 (۳) کمیته اتحاد و ترقی (۴) ترکان جوان
- ۵۳- هنر نقاشی و تزئین و تذهیب نسخ خطی در عثمانی تحت تأثیر کدام سنت هنری ایجاد شد و رونق گرفت؟
 (۱) ایرانی (۲) یونانی (۳) بیزانسی (۴) عربی
- ۵۴- تاریخ‌نگار معروف عثمانی که «بهجت‌التواریخ» را در دوره سلطنت محمد فاتح در تاریخ عمومی جهان به فارسی نوشت، که بود؟
 (۱) کاشفی (۲) شکرالله (۳) کمال پاشازاده (۴) محمد امین قونیوی
- ۵۵- با حاکمیت کدام دولت مسلمان در آناتولی برای اولین بار زبان ترکی به جای زبان فارسی رسمیت یافت؟
 (۱) قرامانی (۲) عثمانی (۳) سلجوقی روم (۴) گرمیان
- ۵۶- کتاب «بعض مثالب النواصب فی نقض بعض فضائح الروافض» اثر کیست؟
 (۱) علی بنداری اصفهانی (۲) عمادالدین کاتب اصفهانی
 (۳) نورالله شوشتری (۴) عبدالجلیل قزوینی رازی
- ۵۷- طریقت نقشبندیه که در دوره تیموری جریان غالب دینی در ماوراءالنهر بود، در نخستین سال‌های پس از سقوط تیموریان، چه شرایطی را تجربه نمود؟
 (۱) سرکوبی رهبران طریقت توسط حکومت جدید
 (۲) همکاری کامل طریقت و رهبران آن با حکومت جدید
 (۳) خروج طریقت از ماوراءالنهر و ورود به قلمرو ایران صفوی
 (۴) افزایش قدرت سیاسی و کاهش قدرت اجتماعی طریقت
- ۵۸- کدام مورد، مهم‌ترین پیامد فرهنگی مهاجرت اعراب بنوهلال به سرزمین مغرب و افریقيه بود؟
 (۱) تغییر مسیر راه‌های تجاری شرق به غرب و شمال به جنوب در مغرب و افریقيه
 (۲) تغییر نظام طبقات شهری و شکل‌گیری اشرافیت عربی در مغرب و افریقيه
 (۳) فراگیر شدن زبان و فرهنگ عربی در میان اقوام بومی مغرب و افریقيه
 (۴) رشد اسلام صوفیانه در میان مردم بومی مغرب و افریقيه
- ۵۹- بندر المریه در جنوب شرق اندلس در دوران حکمرانی کدام دولت و با چه هدفی ساخته شد؟
 (۱) مرابطون - رقابت تجاری با جنوا (۲) امویان اندلس - گسترش تجارت در مدیترانه
 (۳) بنی احمر - توسعه کشتیرانی در اقیانوس اطلس (۴) موحدون - دفع خطرات نظامی پادشاهی آراگون
- ۶۰- دوره‌ای از وفات شیخ طوسی تا ظهور محمد بن ادریس حلی و تدوین کتاب السرائر، چه نامیده می‌شود؟
 (۱) رشد و ترقی فقه (۲) رشد و ترقی علم حدیث
 (۳) رکود فقه استدلالی (۴) پیدایش علمای برجسته فلسفی
- ۶۱- ابوالهذیل علاف (۲۳۵ هـ.ق) از بزرگان و متفکران کدام مکتب است؟
 (۱) از متکلمان معتزلی مکتب بصره (۲) از متکلمان اشاعره مکتب حله
 (۳) از متکلمان معتزلی مکتب نجف (۴) از متکلمان اشاعره مکتب بغداد
- ۶۲- علم‌المیقات (علم زمان‌سنجی) از دستاوردهای کدام‌یک از رشته‌های علمی در تمدن اسلامی است؟
 (۱) مثلثات و جبر (۲) ریاضیات (۳) هندسه (۴) نجوم
- ۶۳- اولین منجم اسلامی در عصر عباسیان چه کسی است؟
 (۱) فضل بن سهل (۲) محمد فزاری
 (۳) عبدالله مروزی (۴) محمد بن موسی خوارزمی

- ۶۴- مهم‌ترین تمایز فکری جریان اصلاح‌طلبان مسلمان با محافظه‌کاران سنتی و بنیادگرایان در جهان اسلام کدام است؟
- ۱) تبعیت از سلف صالح و محدود کردن دامنه نوآوری و اجتهاد
  - ۲) تأکید بر همکاری فرهنگی و مدنی با قدرت‌های استعماری و پرهیز از مبارزه مسلحانه
  - ۳) تقید به عقل نقاد و نقد و نفی آزادانه همه میراث اسلامی با استفاده از مبانی و روش‌های فلسفه غرب
  - ۴) تفکیک جنبه‌های مثبت و منفی فرهنگ و تمدن غرب و اقتباس جنبه‌های مثبت و مبارزه با چهره استعماری غرب
- ۶۵- منظور از فرقه سنوسیه چیست؟
- ۱) فرقه‌ای که به‌وسیله محمدالمهدی تأسیس و خواستار رجوع به سنت‌های اسلام اولیه بود.
  - ۲) تشکل سیاسی و دینی که به‌وسیله محمد ادریس در لیبی در تقابل با استعمار ایتالیا تأسیس گشت.
  - ۳) پیروان محمدالشریف که به تأسیس یک گروه چریکی علیه استعمار فرانسه و انگلیس در مصر و منطقه صحرا پرداخت.
  - ۴) فرقه بزرگی از صوفیه اهل سنت در شمال آفریقا که در قرن ۱۹ تشکیل گردید و مؤسس آن محمد بن علی سنوسی بود.
- ۶۶- راه‌اندازی صنعت کاغذسازی در پایان قرن دوم هجری در کجا و توسط چه کسی انجام شد؟
- ۱) مرو - خالد بن یحیی برمکی وزیر مأمون
  - ۲) مرو - فضل بن سهل برمکی وزیر هارون الرشید
  - ۳) بغداد - موسی بن شاکر به فرمان مأمون
  - ۴) بغداد - فضل بن یحیی برمکی وزیر هارون الرشید
- ۶۷- معاویه بن ابوسفیان دیوان خاتم را به چه منظور تأسیس کرد؟
- ۱) محرمانه بودن نامه‌ها
  - ۲) سریع‌تر رسیدن نامه‌ها
  - ۳) اصلاح سبک ادبی نامه‌ها
  - ۴) نظارت بر محتوای نامه‌ها
- ۶۸- ضیاع سلطانی در دوره عباسیان به کدام نوع زمین‌ها گفته می‌شد؟
- ۱) زمین‌های تحت تملک خاندان عباسی
  - ۲) زمین‌های تحت تصرف و مالکیت خلیفه عباسی
  - ۳) زمین‌هایی که خرده مالکان به خلیفه عباسی هدیه می‌دادند.
  - ۴) زمین‌هایی که توسط خلیفه عباسی به اقطاع داده می‌شد.
- ۶۹- مرکز حیات فرهنگی مغرب اقصی در قرون متمادی کدام مورد است؟
- ۱) جامع العتیق در سیته
  - ۲) جامع زیتونه در تونس
  - ۳) جامع قرویین در فاس
  - ۴) جامع عقبه بن نافع در قیروان
- ۷۰- ظهور حلاج در قرن سوم ه. ق و گسترش تصوف به چه نتیجه‌ای منتهی گردید؟
- ۱) صوفیه را به سوی طبقات اجتماعی کشاند.
  - ۲) جنگ میان صوفیان و فقیهان را برانگیخت.
  - ۳) انزجار زیادی از صوفیه در مردم به‌وجود آورد.
  - ۴) ادبیات صوفیان را به پنهان‌کاری هدایت کرد.
- ۷۱- کهن‌ترین نوشته درباره فرقه‌های اسلامی که به دست ما رسیده، کدام کتاب است؟
- ۱) بیان‌الادیان نوشته ابومعالی
  - ۲) الفصل فی الملل و النحل نوشته ابن حزم
  - ۳) مقالات الاسلامیین نوشته ابوالحسن اشعری
  - ۴) الفرق بین الفرق نوشته ابو منصور عبدالقادر بغدادی
- ۷۲- کتاب «عقد الفرید» اثر کیست و درباره چه موضوعاتی است؟
- ۱) ابن عبدالبر قرطبی - علوم دینی و فرهنگ و تاریخ عصر امویان اندلس
  - ۲) ابن عبدربه - دایرةالمعارف علوم دینی و رسوم اجتماعی و فرهنگ عصر عباسی
  - ۳) ابن خطیب - ضرب‌المثل‌ها و خوراک و رسوم اجتماعی و فرهنگی بومیان اندلس
  - ۴) عیسی بن احمد رازی - دایرةالمعارف علوم دینی و حیات اجتماعی عصر مرابطون اندلس

- ۷۳- کدام یک درباره کتاب «الآغانی» درست است؟
- ۱) اثر ابوحیان توحیدی و شامل زندگی درباری امویان و عباسیان است.
  - ۲) نوشته محسن بن تنوخ قاضی معزالدوله و درباره مجالس و شعر است.
  - ۳) نوشته ابوالفرج اصفهانی، شامل تاریخ ادبیات، شعر و شاعری، موسیقی و اطلاعات ادبی و اجتماعی می باشد.
  - ۴) اثر جاحظ بصری، شامل اطلاعاتی اجتماعی درباره سرایندگان، خوارک، پوشاک، ورزش، جشن ها، مشاغل و دادوستد است.
- ۷۴- کدام اثر نوشته ابن ابی زرع فاسی و از منابع تاریخ مغرب است؟
- ۱) جذوة الاقتباس و فتح الباری
  - ۲) بغیة الرواد و وفیات الاعیان
  - ۳) روضة النسرین و الزبدة للطلب
  - ۴) الانیس المطرب و الذخیرة السنیة
- ۷۵- کدام کتاب از قدیمی ترین منابع تاریخ اسماعیلیه است؟
- ۱) المؤیدیه، نوشته ناصر خسرو
  - ۲) ریاض الجنان، اثر شرف علی سذپوری
  - ۳) افتتاح الدعوه و ابتداء الدولة، نوشته قاضی نعمان
  - ۴) الفلک الدوار فی السماء الاثمة الاطهار، نوشته شیخ عبدالله مرتضی
- ۷۶- اولین کسی که کتابی را در علم انساب به معنای دقیق آن به عنوان شاخه ای از علم تاریخ تدوین کرده چه کسی است؟
- ۱) هشام بن محمد بن سائب کلبی
  - ۲) ابونصر محمد بن سائب کلبی
  - ۳) عقیل ابن ابی طالب
  - ۴) ابوالحسن علی بن محمد مدائنی
- ۷۷- کتاب «الدرر الكامنة» اثر چه کسی و در چه زمینه ای است؟
- ۱) ابن حجر عسقلانی - تراجم نگاری
  - ۲) ابن خلکان - حیوان شناسی
  - ۳) صفدی - علم دریانوردی
  - ۴) زرکلی - رجال شناسی
- ۷۸- کدام گزینه در حوزه سبکها و اشکال رایج در تاریخ نگاری اسلامی نادرست است؟
- ۱) واقدی کتاب طبقات کبری را در موضوع انساب به نگارش درآورد.
  - ۲) اخبار الطوال دینوری یک تاریخ عمومی است در موضوع دولت ها و خاندان های حاکم.
  - ۳) فتوح البلدان بلاذری اثری است درباره سرزمین هایی که مسلمانان به شیوه «غنوه» و «صلح» فتح کرده بودند.
  - ۴) تاریخ بغداد خطیب بغدادی گونه ای تاریخ محلی است که به موضوع زندگی رجال و عالمان محلی در آن توجه شده است.
- ۷۹- کدام گزینه درباره عمادالدین اصفهانی و تاریخ نگاری اسلامی در شام نادرست است؟
- ۱) عمادالدین کتاب البرق الشامی را در تاریخ روزگار نورالدین زنگی نوشت.
  - ۲) عمادالدین کتاب خریده القصر و جریده العصر را در احوال و زندگی علما و ادبای عصر به نگارش درآورد.
  - ۳) عمادالدین کتاب الفتح القدسی را درباره پیروزی ها و فتح سوریه و فلسطین به دست صلاح الدین ایوبی به نگارش درآورد.
  - ۴) عمادالدین کتاب نصره الفتره را در تاریخ ایوبیان بر مبنای ترجمه کتاب نفثه المصدور فی فتور زمان انوشیروان خالد کاشانی به نگارش درآورد.
- ۸۰- کدام کتاب را علامه مطهر حلی در تشریح عقیده شیعه امامیه به درخواست اولجایتو ایلخان مغول نگاشته است؟
- ۱) منهج الکرامه فی معرفه الامامه
  - ۲) شرائع الاسلام
  - ۳) تهذیب احکام
  - ۴) تجرید العقاید

- ۸۱- کدام کتاب را فضل الله بن روزبهان خنجی برای ابوالفتح محمد شیبانی، خان ازبک نگاشته است؟
 (۱) مهمان نامه بخارا (۲) سلوک الملوک
 (۳) تاریخ عالم آرای امینی (۴) ابطال نهج الباطل و کشف الباطل
- ۸۲- کتاب «تحریر احکام فی تدبیر اهل الاسلام» اثر چه کسی است؟
 (۱) ابن تیمیه (۲) ماوردی (۳) ابن جماعه (۴) علامه حلی
- ۸۳- تمایز محوری بین دو گونه سیره نگاری و تراجم نگاری در چیست؟
 (۱) منابع سیره مبتنی بر گاه نگاری و رعایت توالی تاریخی هستند اما تراجم واجد این ویژگی نیست.
 (۲) زندگی نامه تک موضوعی و مستقل سیره؛ و زندگی نامه در مجموعه ای از زندگی نامه ها ترجمه نامیده می شود.
 (۳) سیره نگاری منحصرأ به روایت حیات پیامبر اسلام اختصاص دارد و تراجم نگاری به حیات همه بزرگان جوامع اسلامی.
 (۴) سیره نگاری وجه غالب تاریخ نگاری مسلمانان در قرون نخستین است اما تراجم نگاری وجه غالب تاریخ نگاری قرون میانه.
- ۸۴- کدام مورد از ویژگی های یک موضوع مناسب برای پژوهش تاریخی نیست؟
 (۱) بدیع و نو باشد. (۲) جزئی و محدود باشد.
 (۳) روشن و شفاف باشد. (۴) مبتنی بر امور ذهنی و انتزاعی باشد.
- ۸۵- در پژوهشی با موضوع «نقش بنی هاشم در پیشبرد اهداف رسالت پیامبر اسلام (ص)» متغیر مستقل کدام است؟
 (۱) پیامبر اسلام (ص) (۲) اهداف رسالت (۳) پیشبرد اهداف (۴) نقش بنی هاشم
- ۸۶- ارکان اصلی یک چکیده روشمند کدام است؟
 (۱) پرسش اصلی - مفاهیم کلیدی - منابع اصلی - مقروضات
 (۲) مسئله یا پرسش اصلی - فرضیه - روش - دستاورد پژوهش
 (۳) موضوع - پرسش های اصلی و فرعی - مفاهیم کلیدی - نتیجه
 (۴) مسئله - متغیرهای وابسته و مستقل - مشکلات مسیر پژوهش - حاصل پژوهش
- ۸۷- روش استقرایی یا ترکیبی در روش تحقیق تاریخ چیست؟
 (۱) در این روش استدلال از کل به جزء منتهی می شود.
 (۲) هر چیز به سوی ضد خود کشیده می شود و آن مفهوم حرکت دیالکتیک است.
 (۳) تصور هر پدیده با در نظر گرفتن رابطه و روابط آن با سایر پدیده ها ممکن است.
 (۴) در بررسی و نتیجه گیری در این روش از اجزاء به کل و از اثرات به مؤثر و از معلول به علت می رسند.
- ۸۸- مهم ترین عناصر نقد بیرونی راوی یک روایت تاریخی کدام است؟
 (۱) شناخت مبانی اعتقادی راوی و تفسیر عقلانی روایت های او
 (۲) شناخت زبان و دگرگونی های معنایی زبان راوی و فهم معنای حقیقی متن روایت او
 (۳) شناخت هویت فردی و اجتماعی، باورها و گرایش های اعتقادی و وابستگی های سیاسی راوی
 (۴) شناخت ابزارها و تکنیک های به کار رفته در متن روایت او از قبیل علائم، نشانه ها، مهرها و ...
- ۸۹- کدام گزینه مربوط به نقد بیرونی روایت نیست؟
 (۱) اصالت روایت از حیث خط و نوع کاغذ (۲) کیستی او و کشف نسبت او با روایت
 (۳) مقایسه روایت با روایت های موازی (۴) زبان روایت
- ۹۰- کدام دست از آثار زیر عنصر زمان را کمتر مدنظر قرار داده است؟
 (۱) شرح حال (۲) نسب شناسی (۳) تک نگاری (۴) خطاط نگاری

